

Üç Kuşak

– AZİZ REMZİ · 24 Ocak 2018

Dedemin babasına, babası tarafından düğün hediyesi olarak takdim edilmiş olan altı ahır olmak üzere üç katlı ahşap yığma ev ve bahçesinde halen oturmaktayız. Yaklaşık İki yüz yılı aşkın bir geçmişi olan bu evin zemin katında iki oda, salon, banyo, mutfak ve kiler bulunmakta. Üst katında ise üç oda, genişçe bir solan ve iki adet balkon vardır. Evimiz, şehre hâkim dağın yamacında ilk günkü heybetiyle zamana meydan okumaktadır. Bahçeli oluşu evimize ayrı bir güzellik katıyor. Bu bahçede yaklaşık beş kuşak nice hayata dair nefes alıp verdiler. Nice acılar ve güzellikler paylaşıldı. Mahallemiz eski bir Osmanlı mahallesidir. 'Hacılar Hanı Mahallesi' diye anılan bu mahallemiz, şehrin en eski mahallelerinden olup eski yapı formunu maalesef kullanamamıştır. Çünkü eskiye dair şu an evimize komşu üç evin haricinde ev ve konak kalmamıştır. Bir de sokak başında tek kubbeli hamam, küçük bir cami ve ona bitişik duvarın dibinde çeşme var. Her evin ve konağın girişinde, Besmelenin altında 'Ya Hafız ' yazılırdı. Allah'ın isimlerinden olan bu ifade bir nevi evlerin sigortası konumundaydı. 'Koruyan, kollayan' anlamındadır. Her türlü afete ve hırsızlığa karşı evler Allah'a emanet edilirdi. Girerken çıkarken besmeleler çekilir dualar okunurdu. Maalesef sahipleri tarafından yıkılarak yeni ev ve konaklar yapıldı. Birçoğu da müteahhitler tarafından çok katlı apartmanlara dönüştürüldü. Dedemin ve sonrasında babamın yanına sayısız insan geldi gitti. Kimi üç daire bir dükkân, kimi iki daire iki dükkân, kimi peşin para vs. birbirine benzer teklifler yağdı durdu. Dedemin vasiyeti gereği tüm bu teklifler reddedildi. Diğer iki evin sahipleri de biz satmıyoruz diye onlar da satmadılar. İyi ki satmamışlar mahallemize dair en güzel köşe burası. İnsanlar geçmişe dair yaşadıkları anılarını burada tazeliyorlar. Hayal meyal hatırlıyorum. Arnavut kaldırımlı, leylak kokulu bu mahallemizin huzuru dillere destandı. Dedemin, sokağın güney cephesi köşe başında hırdavat dükkânı vardı. Kendisi de iyi bir ahşap işleme ustasıydı. Evlerin, konakların balkon ve cephelerine ahşap oymalı işler yapardı. O bölgenin tek hırdavatçısı olması sebebiyle işleri çok canlıydı. Bir bardak çayı zar zor içerdi. Babam ve amcam dedemin dışarı işlerini yaparlardı. Dışarı işi dediğim ustaların ayarlanması, inşaata götürülmesi v.s. Hani son zamanlarda sıkça kullanılan bir ifade vardır 'Son Osmanlı' diye... O zamanlar mahallemizde bu tür Osmanlı erbabı insan sayısı çoktu. Aslında bu ifade yanlış takdim ediliyor. Böyle olunca da insanlar; ilgili kişinin başında fesi, pala bıyığı, beyaz gömleği, siyah yeleği, yumurta topuklu ayakkabısıyla yan yan gezen, elinde kehribar tespihi etrafına naralar atan tiplere tahayyül ediyor. Hâlbuki gerçek Osmanlı, okumuş, yazmış, en az üç dil bilen devlete ait çeşitli kurumlarda çalışmış, ya da kendi işinin erbabı görgülü, ilim sahibi seyahati seven, gemiye binip nice aşırı diyarlar gezmiş insandır. Sohbet ehli insandır velhasıl kelimeler...Mahallemizde ilim ve kalem erbabı insan çoktu. İlim erbabı dediğimiz insanlar, yargıçlık, noterlik ve mahalli yönetim işlerini yürüten kadırlardan, tıp ve astroloji alanındaki uzmanlar ile her seviyedeki eğitim ve öğretim elemanlarından meydana geliyordu. Ayrıca imam, müezzin gibi din görevlileri ile tarikat şeyhleri ve Hz. Peygamber'in soyundan gelen seyyid ve şerifler de ilmiye sınıfına dâhildirler. İlmîye teşkilatının başı şeyhülislamdır. Din işleri, vakıflar, eğitim ve kültür müesseseleri, mahkemeler şeyhülislamın kontrol ve denetimindedir. En önemli görevi ise fetva vermektir. Kalem erbabı

ise Osmanlı idari ve mali bürokrasisinin mensuplarından oluşuyordu. Bu sınıf toplumun en okumuş, yazmış sınıfıydı. Devlete ait kanunları, yazmak, yürütmek bu sınıfın işiydi. Edebiyatçılar, şairler daha çok bu sınıftan çıkardı. Devamı var...